

УДК 336.71

DOI: 10.31732/2663-2209-2021-62-44-52

МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ В СИСТЕМІ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

**Живко З.Б.¹, Головач Т.М.², Гончаров Ю.В.³, Мартин О.М.⁴
Боруцька Ю.З.⁵**

¹ д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, Львівський державний університет внутрішніх справ, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4045-669X>

² к.філ.н., доцент, доцент кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6665-4416>

³ д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту, ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'ячука», ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3800-8038>

⁴ к.е.н., доцент, доцент кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1947-8982>

⁵ к.геол.н., доцент кафедри туризму, Львівський національний аграрний університет, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5040-8624>

PLACE OF FINANCIAL INTELLIGENCE IN THE SYSTEM OF ANTI-CORRUPTION MEASURES

**Zhyvko Zinaida¹, Holovach Tetiana², Goncharov Yuriy³, Olga Martyn⁴,
Borutska Yuliia⁵**

¹ Doctor of sciences (Economics), professor, professor of management, Lviv state university of internal affairs, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4045-669X>

² PhD (Philology), associate professor, associate professor of foreign languages and culture of professional speech, Lviv State University of Internal Affairs, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6665-4416>

³ Doctor of sciences (Economics), professor, head of management of the department, Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3800-8038>

⁴ PhD (Economics), associate professor, associate professor of law and management in the field of civil protection department, Lviv State University of Life Safety, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1947-8982>

⁵ PhD (Geological), associate professor of tourism, Lviv National Agrarian University, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5040-8624>

Анотація. В сучасному світі між корупцією та легалізацією злочинних доходів існує тісний взаємозв'язок, який обумовлений необхідністю приховування джерел незаконно отриманих доходів, реалізації схем для подальшого їх легального використання. З огляду на зростання кількості злочинів, пов'язаних із відмиванням злочинних доходів та сум легалізованих коштів, зростає роль підрозділу фінансової розвідки. У статті розкрито взаємозв'язок між корупцією та легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом, який обумовлений необхідністю приховування джерел незаконно отриманих доходів, використанням схем для подальшого їх легального використання. Метою дослідження є визначення місця фінансової розвідки в боротьбі з відмиванням грошей та корупційних доходів вивчення теоретичних та прикладних аспектів діяльності та розкриття місця та ролі підрозділу фінансової розвідки у реалізації антикорупційної стратегії. Розглянуто підходи науковців до визначення сутності корупції, теоретичних та прикладних аспектів протидії корупції і тіншовій економіці. Досліджено показники діяльності правоохоронних структур за 2016-2020 роки, відмічено покращення роботи, проте скорочення суми відшкодованих збитків свідчить про розкриття дрібних корупційних правопорушень. Зазначено необхідність здійснювати системні заходи для подолання корупції, при цьому відмічено важливу роль у антикорупційній боротьбі правоохоронних органів України та підрозділу фінансової розвідки. Встановлено, що Державна служба фінансового моніторингу України (ДСФМУ) є центральним національним органом, який відповідає за збір, аналіз та передачу даних про підозрілі фінансові операції компетентним органам. Визначено основні способи відмивання корупційних доходів в Україні. Доведено, що боротьба із відмиванням корупційних доходів є підґрунтям для здійснення ефективної антикорупційної політики та боротьби із економічною злочинністю.

Ключові слова: підрозділ фінансової розвідки; корупційні дії; корупція; доходи, отримані злочинним шляхом; легалізація (відмивання) корупційних доходів; антикорупційні заходи.

Формули: 0; рис.: 2; табл.: 2; бібл.: 19

Annotation. *In today's world, there is a close relationship between corruption and money laundering, which is due to the need to hide the sources of illicit income, the implementation of schemes for their further legal use. Due to the growing number of crimes related to money laundering and the amount of money laundered, the role of the financial intelligence unit is growing. The article reveals the relationship between corruption and money laundering, which is due to the need to hide sources of illicit income, the use of schemes for their further legal use. The purpose of the study is to determine the place of financial intelligence in the fight against money laundering and corrupt income, to study the theoretical and applied aspects of activities and to reveal the place and role of the financial intelligence unit in the implementation of anti-corruption strategy. The approaches of scientists to determining the essence of corruption, theoretical and applied aspects of combating corruption and the shadow economy are considered. The performance indicators of law enforcement agencies for 2016-2020 have been studied, work has been improved, but the reduction in the amount of compensated damages indicates the disclosure of minor corruption offenses. The need to take systematic measures to combat corruption was noted, while an important role in the anti-corruption fight of law enforcement agencies of Ukraine and the financial intelligence unit was noted. It has been established that the State Financial Monitoring Service of Ukraine (SFMSU) is the central national body responsible for collecting, analyzing and transmitting data on suspicious financial transactions to the competent authorities. The main methods of money laundering in Ukraine have been identified. It has been proven that the fight against money laundering is the basis for the implementation of effective anti-corruption policy and the fight against economic crime.*

Key words: *financial intelligence unit; corruption actions; corruption; proceeds of crime; legalization (laundering) of corrupt income; anti-corruption measures.*

Formulas:0; fig.: 2; tabl.: 2; bibl.: 17

Постановка проблеми. Корупція, пронизуючи всі сфери українського суспільства, завдає йому системної шкоди. Це суспільне явище нівелює результати економічних реформ, нейтралізує заходи грошово-кредитної політики, сприяє тінізації вітчизняної економіки, спонукає фінансування нелегальних видів діяльності. Між корупцією та легалізацією злочинних доходів існує тісний взаємозв'язок, який обумовлений необхідністю приховування джерел незаконно отриманих доходів, реалізації схем для подальшого їх легального використання. З огляду на зростання кількості злочинів, пов'язаних із відмиванням злочинних доходів та сум легалізованих коштів, зростає роль підрозділу фінансової розвідки.

Державна служба фінансового моніторингу України є вітчизняним підрозділом фінансової розвідки. Саме на цей підрозділ покладено обов'язок протидії легалізації злочинних доходів, в тому числі і корупційних доходів. Не дивлячись на те, що даний підрозділ не відносять до антикорупційних органів, його діяльність допомагає виявити, відслідкувати та заморозити корупційні доходи. Тому дослідження діяльності підрозділу фінансової розвідки у сфері боротьби з корупцією набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми протидії корупції були предметом дослідження багатьох вчених. Так, дослідженню сутності корупції, причин її поширення, наслідків та механізму протидії їй присвячена праця Є. В. Невмержицького [1]. В.О. Мандибура [2] досліджував сутність та структуру корупції як інституту, основні чинники та соціально-економічні наслідки корупції на економіку та суспільство. М.В. Кікалішвілі [3] присвятила свою працю дослідженню процесу розробки та реалізації стратегії та тактики протидії корупції, особливий акцент автор робить на дослідженні вітчизняної антикорупційної політики, на розкритті механізму її реалізації, визначенні недоліків та на розробці заходів щодо їх усунення. Теоретичні та прикладні аспекти протидії корупції були предметом дослідження В.М. Трепака [4]; В.В. Ноніка [5] присвятив свою працю формуванню та реалізації антикорупційної політики в Україні. Автори колективної монографії досліджували економічні аспекти корупції та їх вплив на економічну безпеку держави, визначили шляхи протидії [6; 7]. Проте в своїх працях науковці роблять акцент на дослідженні причин поширення корупції, її видів, проявів, впливу на суспільство в цілому.

Теоретичні аспекти здійснення фінансового моніторингу в Україні розглядалися в працях Л.І. Аркуші [8],

О.О.Глущенко [9], Данилович-Кропивницької М.І. [10], З.Б. Живко [10], А.Т.Ковальчука [11], І.О.Ревак [6] тощо. Зокрема, науковці [9; 10; 11] розкрили загальні основи функціонування інституту фінансового моніторингу та його становлення в Україні; провели аналіз наслідків відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом для економіки, узагальнили світовий досвід боротьби із легалізаційними процесами. А.Т.Ковальчук розкрив особливості здійснення фінансового моніторингу у вітчизняних реаліях та порівняв його із зарубіжним досвідом здійснення фінансової розвідки [11]. Водночас, Л.І.Аркуша у своїх працях досліджувала проблеми розкриття злочинів, пов'язаних із відмиванням злочинних доходів, особливостей їх ідентифікації [8].

Наукові доробки авторів, що досліджували причини виникнення, поширення корупції є базовими у вивченні корупції як явища, адже вони акцентували увагу на самому явищі та способах боротьби з ним. Водночас дослідники проблем протидії відмиванню злочинних доходів акцентують увагу на методах, схемах легалізації злочинних доходів та функціонуванні системи фінансового моніторингу в Україні.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте дослідження діяльності Державної служби фінансового моніторингу в антикорупційній сфері є мало дослідженим і потребує поглибленого вивчення. Водночас дослідження способів легалізації корупційних доходів, схеми їх відмивання, проникнення в легальні сектори економіки є мало дослідженими і потребують додаткового вивчення та дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є визначення місця фінансової розвідки в боротьбі з відмиванням грошей та корупційних доходів вивчення теоретичних та прикладних аспектів діяльності та розкриття місця та ролі підрозділу фінансової розвідки у реалізації антикорупційної стратегії.

Викладення основного матеріалу дослідження. Упродовж останніх років спостерігаємо деякий поступ у антикорупційній боротьбі. Так, за результатами досліджень Індексу сприйняття корупції (CPI), проведених Міжнародною антикорупційною організацією Transparency International, Україна у 2020 р. посіла 117 місце серед 180 країн світу разом із Непалом, Єгиптом, Сьєрра-Леоне і Замбією отримавши 33 бали [13].

Безумовно, покращення показника на 3 бали упродовж року можна вважати позитивним фактом (країни, які отримують більше 30 балів, входять до групи країн, що активно борються з корупцією). Проте такий рівень Індексу сприйняття корупції для великої європейської країни з населенням понад 40 млн осіб, якою є Україна, є неприпустимо низьким. Зазначимо, що сам по собі рівень корупції не є важливим, важливими є її наслідки.

Негативні наслідки корупції проявляються у соціальній, правоохоронній, судовій, економічній системах. Вплив корупції на економіку є особливо небезпечним. Як зазначають автори, що «корупція як соціально-економічне явище: соціально обумовлена (тобто є продуктом соціального життя); має свою соціальну вартість (тобто «ціну», яку платить суспільство за існування корупції); суттєво впливає на найважливіші соціальні процеси – економічні, політичні, правові та ін.; має історичні витоки і глобальний характер; є соціальним, економічним, політичним, правовим, психологічним і моральним явищем; має властивість постійно видозмінюватися відповідно до соціальних реалій» [6].

В цій же монографії п. 1.3. «Економічне підґрунтя корупції» З.Б. Живко аналізує підходи до визначення корупції не лише в Україні, але і в інших державах, зазначаючи, що корупція є складним явищем та деталізує цілу низку його інтерпретацій [6, С. 40-43].

Корупція нівелює економічну політику держави, створює підґрунтя для зростання

тіньової економіки, як наслідок – маємо порушення податкового законодавства та правил ведення підприємницької діяльності.

На думку міжнародних та національних експертів, Україна є однією з країн світу з високим рівнем корупції. Для подолання корупції було здійснено низку заходів, одним з яких створення низки антикорупційних органів: Національне агентство запобігання корупції (НАЗК),

Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Вищий антикорупційний суд України. Проте утворення низки антикорупційних органів не сприяло покращенню ситуації ні за кількістю, ні за якістю (табл. 1).

Таблиця 1

Показники роботи правоохоронних органів України (окрім НАБУ) у сфері боротьби з корупцією упродовж 2016-2020 рр.

Показники	2016	2017	2018	2019	2020	Відхилення 2020 р. до 2016 р.
Кількість кримінальних правопорушень, кримінальні провадження за якими закінчені розслідуванням	2175	2831	3679	2987	3908	1733
Кількість протоколів про корупційні правопорушення, направлених до суду	2994	5846	10110	11229	11994	9000
Скеровано до суду обвинувальних актів про корупційні діяння	2130	2786	3650	2944	3891	1761
Установлена сума матеріальних збитків за корупційними правопорушеннями, млн.грн.	4598,8	16329,4	5476,5	51819,9	3025,1	-1573,7
Відшкодовано збитків за корупційними правопорушеннями	151,5	312,4	601,5	490,0	276,3	124,8

Джерело: складено авторами за даними [15]

Аналіз табл.1 свідчить про покращення основних результатів діяльності правоохоронних органів упродовж 2016-2020 рр. Проте сума матеріальних збитків за корупційними правопорушеннями

значно скоротилася – на 1573,7 млн. грн. Це може свідчити про фіксування дрібних корупційних справ, які не стосуються вищих ешелонів влади. Показники діяльності НАБУ подано в табл.2.

Таблиця 2

Показники діяльності Національно антикорупційного бюро України упродовж 2017-2020 рр. (станом на 31.12)

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2020 р. до 2017 р.
Кількість відкритих проваджень	489	635	892	805	316
Кількість вручених повідомлень про підозру особам	149	153	256	405	256
Кількість обвинувачених осіб	165	292	438	541	376
Кількість справ, скерованих до суду	107	176	213	300	193
Кількість обвинувальних вироків судів	19	24	32	43	24
Сума збитків, від злочинів які розслідують детективи НАБУ, млрд. грн.	153,3	220,02	10,18	293,4	140,1
Сума відшкодованих збитків, млн. грн.	253,3	452,37	273,24	370,7	117,4

Джерело: складено автором за даними [16]

За даними НАБУ, в 2020 році його детективи відкрили 805 кримінальних проваджень, результати яких були повідомлені через підозру 405 особам. Показником ефективності нових антикорупційних органів у боротьбі з корупцією (НАБУ та САП) є кількість справ, переданих до суду. Таким чином, НАБУ скерувало 300 звинувачень у 2020 році, що на 193 звинувачення більше, ніж у 2017 році.

Корупція та легалізація доходів, отриманих злочинним шляхом, – два взаємопов'язаних явища, між якими існує тісний зв'язок. О.О.Глушенко зазначає, що корупція «... є джерелом походження коштів, які відмиваються» [9, с. 65].

Л.І. Аркуша у своїй праці визначає корупцію «... як живильне середовище для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом» [8].

О.В. Акімова пропонує вибудувати систему фінансового моніторингу з огляду на можливість ідентифікації корупційних злочинів [17].

З огляду на вище сказане зазначимо, що сутність взаємозв'язку корупції та легалізації злочинних доходів проявляється у тому, що корупція може бути джерелом формування злочинних доходів, які в результаті можуть бути легалізованими та направлені на фінансування терористичних заходів. Значну увагу корупції, як джерелу накопичення незаконних коштів, приділяє міжнародна організація FATF.

Дана організація визначає корупцію як явище із високим потенціалом, який негативно впливає на розвиток країни, перешкоджає боротьбі із злочинністю та підриває репутацію законодавства, віру населення в справедливість.

Важливу роль у консолідації зусиль у антикорупційній боротьбі належить координації співпраці правоохоронних органів України та вітчизняного підрозділу фінансової розвідки. Підрозділ фінансової розвідки є центральним національним органом, відповідальним за збір, аналіз та передачу даних про підозрілі фінансові операції компетентним органам. Перші

підрозділи фінансової розвідки були створені на початку 1990-х років через необхідність центральних органів влади отримувати, аналізувати та передавати більше фінансової інформації в боротьбі з відмиванням грошей. Упродовж наступних десяти років кількість підрозділів фінансової розвідки зростає настільки, що в 2004 році в Егмонтську групу входило 94 члени.

У 2003 році Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей (FATF) прийняла рекомендації щодо боротьби з відмиванням грошей, які вперше включали рекомендації щодо створення та діяльності підрозділів фінансової розвідки в рамках Егмонтської групи. Останнім часом Держфінмоніторинг дуже плідно співпрацює у цьому напрямку з Національним антикорупційним бюро України (НАБУ). Ця співпраця була запроваджена з самого початку роботи бюро.

Таким чином, спільні дії регулярно координуються на рівні управління органами та на рівні аналітиків та детективів. Для просування роботи, спрямованої на проведення спільних розслідувань справ, пов'язаних з корупцією в Україні, Держфінмоніторинг створив спільний з НАБУ відділ фінансових розслідувань. Різноманітність механізмів організації підрозділів фінансової розвідки можна звести до чотирьох загальних типів (рис.1).

Основними завданнями та функціями департаменту є проведення спільних фінансових розслідувань з НАБУ шляхом аналізу фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів від корупції, які проводились за участю вищих посадових осіб НАБУ (рис. 2).

Держфінмоніторинг України визначив найпоширеніші способи легалізації корупційних доходів, серед яких такі:

1) залучення людей, які не мають тісних родинних зв'язків з «корупціонером», і в той же час пов'язані

іншими зв'язками (далекі родичі, водії, помічники);

2) отримання хабаря у грошовій формі з подальшим переходом у негрошову форму;

3) отримання корупційних доходів. В Україні, а його «відмивання» (легалізація) здійснюється за кордоном;

4) успадкування майна від осіб, не пов'язаних з корупціонером родинними зв'язками;

5) придбання майна за кордоном;

6) придбання корпоративних прав [19].

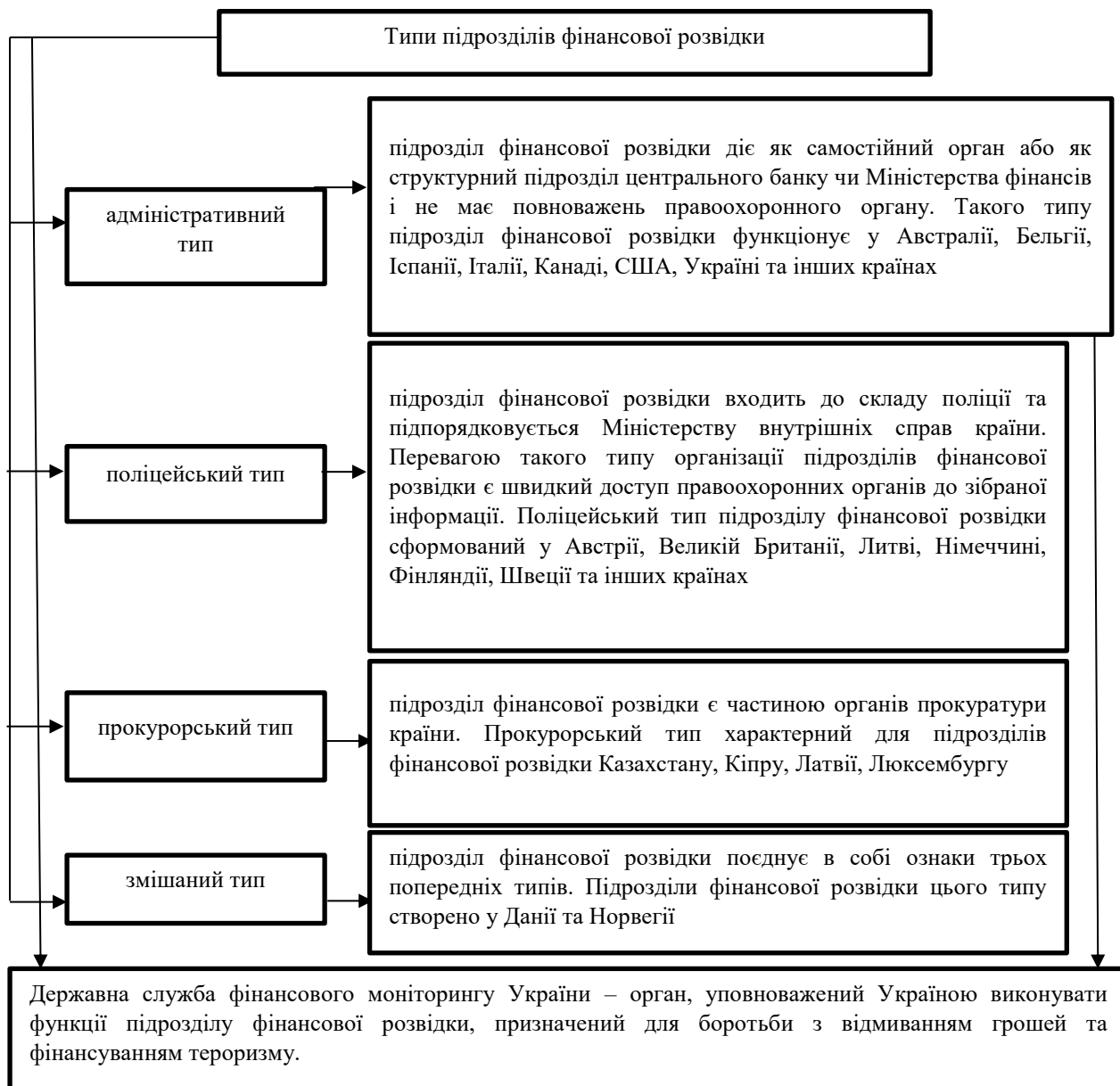

Рис. 1. Типи підрозділів фінансової розвідки

Джерело: [18, с. 77]

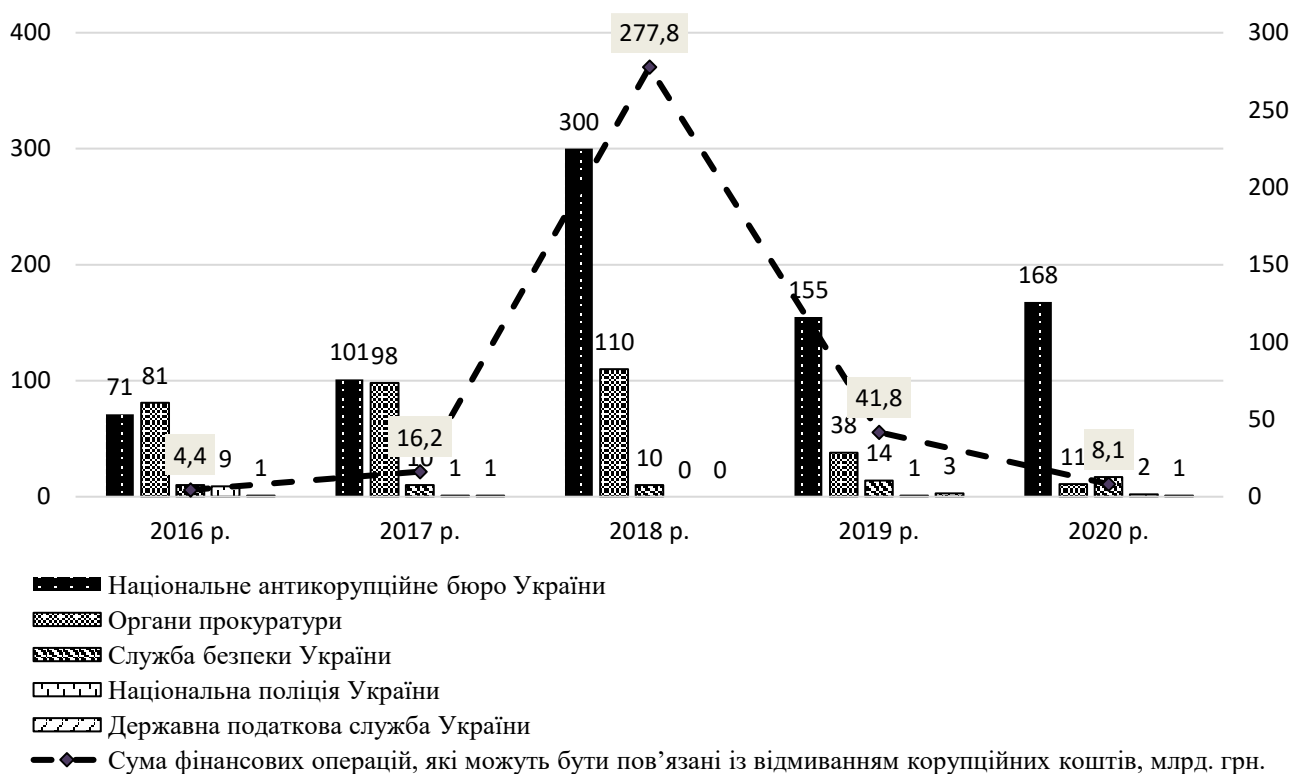

Рис. 2. Кількість матеріалів переданих Держфінмоніторингом України до правоохоронних органів упродовж 2016-2020 рр. про фінансові операції, пов'язані з корупційними діяннями

Джерело: складено автором за даними [19]

Висновки. Корупція – системне суспільне явище, яке виникало та утверджувалося в українському суспільстві поступово. Тому для подолання корупції потрібно здійснювати системні заходи, що стосуватимуться не тільки виявлення та покарання корупціонерів, а й матимуть превентивну дію. Вагоме значення у подоланні корупції є налагодження співпраці антикорупційних органів та підрозділу фінансової розвідки – Державної служби фінансового моніторингу України.

Важливим напрямом діяльності Держфінмоніторингу України, як підрозділу фінансової розвідки, є розслідування фактів відмивання коштів, отриманих внаслідок корупційних діянь. Попередження та виявлення корупційних доходів є основою для забезпечення успішної антикорупційної кампанії. Ефективна діяльність Держфінмоніторингу із попередження, виявлення, призупинення фінансових операцій, конфіскації майна, отриманого

внаслідок вчинення корупційних діянь, відновить довіру суспільства до державних інститутів, сприятиме розвитку економіки, дасть можливість знизити податкове навантаження, покращити інвестиційний клімат в країні, що, в цілому, стане передумовою розбудови ефективної держави. Тобто, боротьба із відмиванням корупційних доходів є підґрунтям для здійснення ефективної антикорупційної політики та боротьби із економічною злочинністю.

Література:

1. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія. К.: КНТ, 2008. 368с.
2. Мандибура В.О. Корупція: інституційна сутність та механізм подолання: монографія. Київ: Парламентське видавництво, 2017. 487 с.
3. Кікалішвілі М.В. Стратегія й тактика протидії корупційній злочинності в Україні: монографія. Запоріжжя: Гельветика, 2020. 415 с.
4. Трепак В.М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми: монографія. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 442 с.

5. Нонік В.В. Формування та реалізація антикорупційної політики в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: О.О. Євенок, 2019. 314 с.

6. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження / керівник авт. кол. доц. І.О. Ревак. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 220 с.

7. Живко З. Б., Живко М. О., Данилович-Кропивницька М.Л. Корупція і хабарництво у державній службі та роль правоохоронних органів в їх розкритті. *Науковий вісник ЛДУВС: Серія юридична*. 2006. Випуск 1. С.181-189.

8. Аркуша Л. І. Деякі особливості розслідування легалізації (відмивання), одержаних у результаті організованої злочинної діяльності. *Юридичний вісник*. 2012. № 2. С. 87-92.

9. Глущенко О. О., Семеген І. Б. Антилегалізаційний фінансовий моніторинг: ризик-орієнтований підхід: монографія. Київ : УБС НБУ, 2014. 350с.

10. Данилович-Кропивницька М.Л., Живко З. Б., Живко М.О. Фінансовий моніторинг та кредитно-банківська система. *Науковий вісник Університету „Львівський Ставропігон”*. Серія економічна. 2006. Вип.І. С.79-88.

11. Ковальчук А.Т. Боротьба з відмиванням брудних капіталів: міжнародні стандарти та національні реалії. Київ: Знання, 2016. 318 с.

12. Юридичний словник. Київ : Ред. Енциклопедії, 1984. 850 с.

13. Індекс сприйняття корупції: Україна поліпшилась, але є ризики. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/indeks-spryjniattia-korupciji-2020/31070408.html>.

14. Висоцька І.Б., Нагірна О.В., Силкін О.С. Економічні наслідки корупції в Україні. *Науковий журнал: Причорноморські економічні студії*. 2019. Випуск 42. С.182-187.

15. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/274_Statistika.htm.

16. Офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/reports>

17. Акімова О.В. Фінансовий моніторинг в системі державного фінансового контролю: теорія, методологія, практика: монографія. Краматорськ: Донбаська державна машинобудівна академія, 2017. 298 с.

18. Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 292 с.

19. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/>

References:

1. Nevmerzhytskyi, Ye. V. (2008), *Koruptsiia v Ukraini: prychny, naslidky, mekhanizmy protydii* [Corruption in Ukraine: causes, consequences, mechanisms of counteraction], Kyiv, KNT. 368 p.

2. Mandybura, V. O. (2017), *Koruptsiia: instytutsiina sutnist ta mekhanizm podolannia* [Corruption: institutional essence and mechanism of overcoming], Kyiv, Parlamentske vydavnytstvo. 487 p.

3. Kikalishvili, M. V. (2020), *Stratehiia y taktika protydii koruptsiinii zlochynnosti v Ukraini* [Strategy and tactics for combating corruption crime in Ukraine], Zaporizhzhia, Helvetyka. 415 p.

4. Trepak, V. M (2020), *Protydiia koruptsii v Ukraini: teoretyko-prykladni problemy* [Anti-corruption in Ukraine: theoretical and applied problems], Lviv, Vydavnytstvo LNU imeni Ivana Franka. 442 p.

5. Nonik, V. V. (2019), *Formuvannia ta realizatsiia antykoruptsiinoi polityky v Ukraini: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Formation and implementation of anti-corruption policy in Ukraine: theory, methodology, practice], Zhytomyr, O.O. Yevenok, 314 p.

6. Korupciya: teoretyko-metodologichni zasady doslidzhennya (2011) [Corruption: Theoretical and Methodological Principles of Research] / kerivnyk avt. kol. docz. I.O. Revak. Lviv: LvDUVS. 220 p.

7. Zhyvko, Z. B. and Zhyvko, M. O. Danylovykh-Kropyvnyczka, M. L. (2006), “Corruption and bribery in the civil service and the role of law enforcement agencies in their disclosure”, *Naukovyj visnyk LDUVS: Seriya yurydychna*. Vypusk 1. Pp.181-189.

8. Arkusha, L. I. (2012), “Some features of the investigation of legalization (laundering) obtained as a result of organized criminal activity”, *Yurydychnyi visnyk*. № 2. Pp. 87-92.

9. Hlushchenko, O. O. and Semehen, I. B. (2014), *Antylegalizatsiinyi finansovyi monitorynh: ryzyk-oriientovanyi pidkhid* [Anti-legalization financial monitoring: risk-oriented approach], Kyiv, UBS NBU. 350 p.

10. Danylovykh-Kropyvnyczka, M. L. Zhyvko, Z. B. and Zhyvko, M. O.(2006), “Financial Monitoring and Credit Banking System”, *Naukovyj visnyk Universytetu „Lvivskij Stavropigion”*. Vyp. I. Pp. 79-88.

11. Kovalchuk, A. T. (2016), *Borotba z vidmyvanniam brudnykh kapitaliv: mizhnarodni standarty ta natsionalni realii* [Combating money laundering: international standards and national realities], Kyiv, Znannia. 318 p.

12. *Yurydychnyj slovnyk* (1984), [Legal Dictionary], Kyiv, Red. Encyklopediyi, 850 p.

13. *Indeks spryiniattia koruptsii: Ukraina polipshylas, ale ye ryzyky* [Corruption Perceptions Index: Ukraine has improved, but there are risks], retrieved from <http://www.radiosvoboda.org/a/indeks-spryjniattia-korupciji-2020/31070408.html>.

14. Vysotska, I. B. Nahirna, O. V. and Sylkin, O. S. (2019), “Economic consequences of corruption in Ukraine”, *Naukovyi zhurnal: Prychornomorski ekonomichni studii*. Vypusk 42. Pp.182-187.

15. Official site of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, retrieved from https://mvs.gov.ua/ua/pages/274_Statistika.htm.

16. Official site of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, retrieved from <https://nabu.gov.ua/reports>.

17. Akimova, O. V. (2017), *Finansovyj monitoring v systemi deržavnogo finansovogo kontrolû: teoriâ, metodologiâ, praktyka* [Financial monitoring in the system of state financial control: theory, methodology, practice], Kramators'k: Donbas'ka deržavna mašynobudivna akademiâ, 298 p.

18. Yehorycheva, S. B. (2014), *Orhanizatsiia finansovoho monitoringhu v bankakh* [Organization of financial monitoring in banks], Kyiv, Tsentri uchbovoi literatury. 292 p.

19. Official site of the State Financial Monitoring Service of Ukraine, retrieved from: <http://fiu.gov.ua/>.

Стаття надійшла до редакції 27.05.2021 р.